

*XIV. SMOTRA FOLKLORA
ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE*

„ŠIBENIČE, TI SI STINA“



Šibenik, 4. svibnja 2024.

PROGRAM

14. smotre folklora Šibensko-kninske županije „Šibeniče, ti si stina“

Subota, 4. svibnja 2024.

- do 17,00 sati** - dolazak folklornih skupina u Šibenik
- 17,00 – 18,20 sati** - tonska proba folklornih skupina na pozornici
- 18,40 sati** - svečani mimohod društava – polazak s Poljane -
- Obala - Katedrala - Kalelarga - HNK Šibenik
- 19,30 sati** - **otvorenje Smotre**
Hrvatsko narodno kazalište Šibenik

Na Smotri folklora sudjeluju:

KU „Šibenske šuštine“, Šibenik
KUD „Kralj Zvonimir“, Knin
KUD „Spužvar“, Krapanj - Brodarica
KUD „Korijeni Bukovice“, Ervenik
KUD „Zora“, Betina
KUU „Zvona Zagore“, Mirlović Zagora
KUD „Dositej Obradović“, Knin
Udruga građana „Krc“, Primošten
KUD „Sv. Ilija“, Župa Kljaci
KU „Kolajnica“, Šibenik
KUU „Miljevci“, Miljevci
KUU „Bezdan“, Pirovac
KUD „Dubrava kod Šibenika“, Dubrava kod Šibenika
HKUD „Napredak“, Knin
KUD „Koledišće“, Jezera

- 21,30 sati** - okrugli stol za voditelje društava

Cijenjeni posjetitelji, dame i gospodo,

dobrodošli u Šibenik, na XIV. smotru folkloru „Šibeniče, ti si stina“, najveću manifestaciju tradicijske baštine u organizaciji Šibensko-kninske županije i suorganizatora Hrvatskog sabora kulture. Dobro došli u grad koji otvara srce, dušu, ljepotu i po 14. put postaje pozornica folkloru, kako bi pokazali sjaj i bogatstvo tradicijske kulture naše Županije.



Večerašnjim svečanim otvorenjem XIV. smotre folkloru Šibensko-kninske županije nastavlja se tradicija njegovanja i čuvanja naše tradicijske kulture, onih vrijednosti koje oplemenjuju čovjeka, kojima se rado ponosi i iznosi na svjetlo dana. Dolaze nam čuvari tradicijske kulture, donoseći nam na dar lijepu pjesmu, kola, brojna prijateljstva, zvuke dipala i ruho narodno. Pokazat će se bogatstvo i živopisnost narodnih nošnji, tradicijski oblici igre, glazbe i običaja i nastaviti njegovati u svijesti našega puka koliko je važno čuvati našu narodnu kulturu i koliko je bogatstva i ljepote u njoj, u toj našoj tradicijskoj kulturi i njezinoj različitosti, koja nas ne dijeli, nego zbližuje i povezuje.

Veseli me što smo se večeras svi ovdje okupili slaveći i ponoseći se onim što jesmo, čuvajući naš korijen, naše običaje, naš jezik... Čuvajući od zaborava našu bogatu kulturnu tradiciju dokazujemo da promišljamo o sutrašnjici. Stoga, dok je čuvara tradicijske kulture, zaljubljenika u nekadašnji način života, nema bojazni da će izumrijeti njegovanje vrijednosti kojima se ponosimo i po kojima smo poznati u cijelom svijetu.

Svima vama koji ste svojim sudjelovanjem obogatili program Smotre, hvala što čuvate tradicijsku kulturu mjesta odakle dolazite i što ste dio te tradicije donijeli u Šibenik. Neka ova Smotra bude snažna potpora svima koji sudjeluju u programu i istinski vole folklor.

Dobro došli u Šibenik, na XIV. smotru folkloru „Šibeniče, ti si stina“.

**Šibensko-kninski župan
dr. sc. Marko Jelić**

KULTURNA UDRUGA „ŠIBENSKE ŠUŠTINE“

ŠIBENIK



S ciljem očuvanja tradicijske kulture i običaja Šibenika i šibenskog kraja, od 2005. godine u Šibeniku djeluje Kulturna udruga „Šibenske šuštine“. Svojim repertoarom plesova i pjesama Dalmacije daju naglasak na očuvanje kulturnog nasljeđa šibenskog kraja.

Svojim pjesmama i plesovima nastupali su na mnogim priredbama diljem Lijepa Naše: smotre folkloru, obilježavanje dana Grada Šibenika (sv. Mihovil) i dana Grada Dubrovnika (sv. Vlaho). Također, uspješne nastupe bilježe u Makarskoj, Sloveniji i Austriji na smotrama folkloru u Metkoviću, Vinkovačkim jesenima, Đakovu, Pašmanu, Biogradu na Moru, na Danima europske kulture u Beču, Mađarskoj i drugdje.

Pokazujući ljepotu plesa i pjesme Šibenika, nastupali su u serijalu Hrvatske radiotelevizije „Lijepom Našom“ u Tisnom i Šibeniku.

Iz folklornog nasljeđa izvest će:

- Narodna kaštelanska četvorka - ples

Voditeljica: Jelena Skenderović

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „KRALJ ZVONIMIR“

KNIN



*Kninski kraju u srcu te nosim,
u teb' živim s tobom se ponosim.
Ovaj napjev ostavit ću doci,
nek se dive kninskoj ojkalici.*

Tradicijske običaje Knina i kninskog kraja od 1996. godine marljivo čuvaju od zaborava članice i članovi Kulturno-umjetničkog društva „Kralj Zvonimir“. Kroz svoj rad na očuvanju tradicijskih vrijednosti svoj su program obogatili napjevom ojkalica, a uz pomoć starosjedilaca rekonstruirali su nošnje i stare običaje.

Svojim folklornim programom nastupali su diljem Hrvatske, na županijskim i državnim smotrama, Vinkovačke jeseni, Festival dječjeg folklora u Kutini, Šokačko sijelo u Županji, raznim manifestacijama, humanitarnim koncertima, folklornim večerima.

Društvo je dobitnik nagrade na Etno festivalu filma na Krku za film „Kninski kraju, u srcu te nosim“. Svoje napjeve i hranu kninskog kraja pokazali su gledateljstvu u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“.

Na smotri folklora izvest će:

- *Tradicijske običaje Knina i kninskog kraja*

Voditeljica: Jagoda Štivinović

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „SPUŽVAR“

KRAPANJ – BRODARICA



Kulturno-umjetničko društvo „Spuzvar“ uspješno promiče i čuva tradicijsku kulturu otoka Krapnja i Brodarice i ove godine obilježava 50. godišnjicu svoga rada i djelovanja. U dugom kontinuitetu svoga djelovanja kroz društvo je prošlo dosta članova svih uzrasta, a nastupali su na mnogim smotrama folkloru diljem Hrvatske i u inozemstvu: Đakovački vezovi, Vinkovačke jeseni, Međunarodna smotra folkloru u Zagrebu, „Lipanjski dani“ u Pleternici, Festival Mediterana u Poreču, nastupi u Njemačkoj, Italiji (Veneciji) i Riminiju te Pragu.

Društvo je specifično zbog dviju vrsta nošnji: svečana i radna kao i po nekoliko rugalica pjesama koji su specifične zbog njihovog teksta.

Ove godine na Smotri će izvesti:

- *Pjesme i kola otoka Krapnja*
- *Bodulica iz Krapnja*
- *Golubica*
- *Rugalica - pjevanje žena i muškaraca*
- *Krapanjsko kolo*

Voditeljica: Ojdana Španja

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „KORIJENI BUKOVICE“

ERVENIK



*Bukovico, dok ti ime traje,
čuva' ćemo tvoje običaje.
Daj bukaru, muju milu priju
kad je vidim brci mi se smiju.*

Folkornu baštinu Bukovice i Ravnih kotara od zaborava čuvaju i članovi Kulturno-umjetničkog društva „Korijeni Bukovice“ iz Ervenika.

Iako su započeli s radom 2019. godine, bilježe brojne uspješne nastupe pjesmama orzalice, ojkalice, pjevanjem „pod bas“ kao i biračkim, starinskim i kolom „kukunješće“.

Svojim programom sudjelovali su na brojnim smotrama folkloru na lokalnoj razini a i šire: Zagrebu, Novom Sadu, Veroni, Gospiću, Vrlici...

U svom programu izvode i običaj „Bukovačke svadbe“ s kojom su nastupili prvi put u Italiji i osvojili 1. mjesto. Svoj bogati repertoar gledateljstvu su pokazali i u televizijskim emisijama Prizma, Manjinski mozaik i Kvadratura kruga.

**Prvi put ove godine nastupaju na Županijskoj smotri folkloru i izvest će:
- Pjesme i kola Bukovice i Ravnih kotara**

Voditelj: Milivoj Dobrota

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „ZORA“,

BETINA



Kulturno-umjetničko društvo „Zora“ je jedno od najstarijih društava na području Dalmacije i djeluje od 1957. godine. Gostovali su diljem Lijepa Naše, kao i u inozemstvu, gdje su za izvornost kola i pjesme dobili niz priznanja i nagrada.

U nastojanju da očuvaju temeljne vrijednosti i kulturnu baštinu svoga kraja, izdali su dvije knjige te snimili nosač zvuka čuvajući tako od zaborava svoje pjesme i običaje. Za betinske pjesme je karakteristično dvoglasno pjevanje uz unisone završetke, a upravo je to pjevanje proglašeno nematerijalnom kulturnom baštinom.

Osim raznih gostovanja vrlo smo ponosni na našu sedmodnevnu manifestaciju pod nazivom „Dani fo'klora“ koju organiziramo svake godine krajem lipnja. Ta manifestacija vuče korijene iz 70.-ih godina prošlog stoljeća kada su se u Betini održale Folklorne večeri, preko 90.-ih godina kada su se počele održavati smotre folklor. Zadnjih godina Smotru folklor proširili smo na ostale oblike kulturne baštine. Osim u narodnim plesovima i pjesmama djece i odraslih, prezentiramo i betinsku besidu, betinsku tradicijsku spizu, prikazujemo stare zanate i svakodnevne običaje Betine, prezentiramo narodne nošnje otoka Murtera i susjednih mjesta. „Dane fo'klora“ završavamo uz Večer klapske pisme. Manifestacija svake godine okuplja preko 500 gostiju iz svih krajeva Lijepa Naše, a svatko od njih za sebe pronalazi i sa sobom odnosi ljepotu tradicije kojom se dičimo i koju prezentiramo.

Na ovogodišnjoj Smotri izvest će:

Staro betinsko kolo, Kolo na križ, Balambrin te Kolo o' kanate

Voditelji: Edita Stojilković i Silvijo Tomas

KULTURNO-UMJETNIČKA UDRUGA „ZVONA ZAGORE“

MIRLOVIĆ ZAGORA



*„Čujem dragi da me tvoji ne bi,
ma ni moji se ne raduju tebi...“*

„Otrgnimo od zaborava našu pismu i običaje“ slogan je kojim Udruga od 2000. godine s ponosom predstavlja svoju bogatu folklornu baštinu. Nezaobilazni su sudionici raznih lokalnih, županijskih i međužupanijskih priredbi, a svoje slikovite narodne nošnje, ojakvicu, treskavicu i diple predstavili su i prestižnim folklorenim smotrama diljem Lijepe Naše.

Svojim folklorenim programom u prelijepim narodnim nošnjama nezaobilazni su sudionici brojnih lokalnih županijskih, međužupanijskih smotri folkloru: Na Neretvu misečina pala u Metkoviću, Zlatna griva Posavine u Sunji, Stara je škrinja otvorena u Muću i dr. pa sve do prestižnih Vinkovačkih jeseni, Zlatne žice Slavonije u Požegi, Brodskog kola i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji, Đakovačkih vezova te Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu. Osim toga, tu su i nastupi u programu Dužijance u Subotici, folklorni program u Gospiću, Stuttgartu i Večer folkloru u Kotoru. Svoju tradicijsku baštinu pokazali su nekoliko puta nastupom u programu Hrvatske radiotelevizije „Lijepom Našom“ u Kninu, Drnišu i Solinu kao i u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“.

Na ovogodišnjoj Smotri folkloru izvest će:
- Pisme i kola mirlovičkog kraja

Voditelj: Vinko Bulat

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „DOSITEJ OBRADOVIĆ“

KNIN



Izvornu pjesmu Bukovice čuvaju od zaborava i članovi Kulturno-umjetničkog društva „Dositej Obradović“.

U svom programu izvode Bukovačku groktalicu – stari gotovo zaboravljen napjev koji je uvršten u nematerijalnu kulturnu baštinu.

Društvo djeluje od 2019. godine i svojim izvornim pjesmama predstavili su se na Sijelu Tromeđe, susretima u Beogradu, Drvaru...

Prvi su put na ovogodišnjoj Županijskoj smotri i izvest će:
- *Izvirne pjesme Bukovice*

Voditelj: Gajo Radmilović

UDRUGA GRAĐANA „KRČ“, PRIMOŠTEN



Kako bi se sačuvali stari izvorni običaji primoštenskog kraja i prenijeli na mladi naraštaj, od 2008. godine djeluje Udruga građana Općine Primošten „Krč“.

Svojim programom sudjeluju na brojnim manifestacijama i smotrama folkloru na lokalnoj razini, a i diljem Lijepa Naše kao i u Mađarskoj, Češkoj, Italiji, Sloveniji, Bosni i Hercegovini...

Posebno su ponosni na izvedbu primoštenskog vinčanja „Kako su se upoznali, zaljubili i vinčali moj did i baba“. U suradnji s Croatia filmom snimili su kratke „Primoštenske razglednice“ i igrane programe vezano uz primoštenske običaje: Kao nekad za Božić, Kako ošla nako došla, Žetva, Na guvnu...

Svojim pučkim pjevanjem su se predstavili i na festivalu Concours international de folklor Rozmarin u organizaciji IGF – svjetske organizacije za zaštitu folklorne baštine.

Na ovogodišnjoj Smotri folkloru izvest će:
Primoštensko ofiranje – napjevi i kola iz primoštenskog kraja

Voditelj: Nikola Kapetanović

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „SV. ILIJA“

ŽUPA KLJACI



*Nigdi lipše nigdi ni milije
ka' u Kljacin kod sv. Ilije.*

Pjesme, plesove i običaje Župe Kljaci marljivo čuvaju od zaborava i članovi Kulturno-umjetničkog društva "Sv. Ilija".

Smotra folkloru u Metkoviću „Na Neretvu misečina pala“, Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, Županijska smotra folkloru u Šibeniku, Smotra folkloru u Mađarskoj, serijal „Lijepom Našom“ u Drnišu, kao i brojne smotre i manifestacije u susjednoj BiH samo su dio iz bogate riznice njihovih nastupa u izvornim narodnim nošnjama.

Društvo je organizator međužupanijske smotre izvornog folkloru „Ilindanska večer“ koja se održava na sam dan sv. Ilije – zaštitnika Župe Kljaci dok je 5. međužupanijska smotra folkloru održana pod pokroviteljstvom predsjednice RH, Kolinde Grabar Kitarović, a na kojoj su nosili sliku Gospe Sinjske i time ušli u povijest kao prvo društvo „sastrane“ koje je nosilo Gospinu sliku od njenog dolaska u Sinj.

Na ovogodišnjoj Smotri folkloru izvest će:

- Pisme i kolo Župe Kljaci

Voditelj: Ivana Zagorac

KULTURNA UDRUGA „KOLAJNICA“, ŠIBENIK



Od 2016. godine na folklornoj sceni je Kulturna udruga „Kolajnica“ koja predstavlja raskoš i ljepotu pjevačke i plesne tradicije Šibenika i šibenskog kraja. Udruga je dobila naziv po zlatnom ili srebrenom lančiću na kojem visi mali križ.

U dosadašnjim nastupima, ovi mališani su pokazali da su marljivi i ponosni čuvari baštine koju su naslijedili o svojih predaka. Nastupili su na otvaranju Državne smotre „Lidrano“ u Primoštenu, Uskršnji doručak u Šibeniku, nastupi na školskim priredbama, nastupi u Zadru, Kninu, Splitu, Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, smotra folkloru u Kutini.

Udruga je organizator smotre izvornog dječjeg folkloru, a nositelj je organizacije 6. festivala dječjeg folklornog stvaralaštva „Šibenik 2024.“ koji će se u mjesecu rujnu održati u Šibeniku.

Udruga pleše izvorni i koreografirani folklor grada Šibenika uz izvorne šibenske pjesme.

Na Smotri folkloru izvest će koreografiju:

Kraj mora je šetala curica

- pjesma - Jabuka je na dnu mora pala

- ples - Šibenska promenada

Voditeljica: Edita Malenica

KULTURNO-UMJETNIČKA UDRUGA „MILJEVCI“ MILJEVCI



*„Oj, na Miljevcim sedam sela ima
milina je živiti u njima.“*

S ciljem očuvanja i promicanja folklorne baštine sedam miljevačkih sela, izražene kroz bogatstvo živopisnih narodnih nošnji, običaja, plesa i pjesme, od 2004. godine djeluje Udruga „Miljevci“ koja okuplja 40 aktivnih članova starije, srednje i mlađe životne dobi.

Svojim repertoarom Udruga njeguje izvornu folklornu baštinu: starinsko kolo, kolo trke, kolo kase, noga u kolo, biralica te muško i žensko pivanje (ojkakvica). U proteklom razdoblju Udruga je ostvarila niz zapaženih nastupa na lokalnoj i županijskoj razini: „Miljevačke užance“, Smotra folkloru „Stara je škrinja otvorena“ u Muću, „Na Neretvu misečina pala“ u Metkoviću, te prestižne državne smotre: 44. vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, Zlatne žice Slavonije u Požegi. Bili su sudionici niza drugih priredbi i susreta folklornih društava: u Generalskom Stolu, Obrežu kod Zagreba, Đakovačkoj Satnici... kao i nastupi u susjednoj nam Bosni i Hercegovini. Svoju starinsku nošnju u kojoj dominiraju vuneni materijali i svoj folklorni program pokazali su gledateljstvu HRT-a u serijalu „Lijepom Našom“ u Murteru i Drnišu i u emisiji „Dobro jutro, Hrvatska“. Organizator su i suorganizator folklornih događaja: Miljevačke užance i Festivala ojkavice.

**Na ovoj Smotri izvest će repertoar pod nazivom:
- Pisme i kola miljevačkog kraja**

Voditeljica: Danira Skelin

KULTURNO-UMJETNIČKA UDRUGA „BEZDAN“; PIROVAC



*Pirovčanke sokolice sive, u koledan vodu su nosile.
Kolede su od drveta bile, Kaj foj karte one se bilile.
Što su bile kolede čistije, To su bile divojke vridnije.*

Tradicijsku baštinu kojoj je prijetilo izumiranje već pet desetljeća uspješno njeguje Kulturno-umjetnička udruga „Bezdan“ iz Pirovca. Rijetko se pronalaze oni koji su voljni ispjevati pjesmu, stoga se Udruga ponosi svojim najstarijim članicama koje su nepresušan izvor. One su sačuvale stil i duh napjeva koji „Bezdan“ danas oživljava.

Članovi Udruge su istinski zaljubljenici u rodno stvaralaštvo. Njihova djela su dokaz da Udruga ima svoju budućnost jer je prošlost u njih prodrila kao živa potreba. Udruga je snimila nosač zvuka koji predstavlja skroman pogled u prošlost, u doba kada se odgajalo u duhu i osobitosti svoga kraja. Svoje ogromno folklorno blago Udruga je prikazala na brojnim pozornicama - priredbama, manifestacijama i smotrama diljem Hrvatske: Vinkovci, Zagreb, Slavonski Brod, Biograd na Moru, Metković, Ogulin, Požega, Đakovo i dr.

Na ovogodišnjoj Smotri folklor izvest će: - Izvorne pjesme i plesove Pirovca

Pjesme: - Pitate me iz kojeg san sela

- Jedan danak u nedilju mladu

- Ja na vrilu dok san robu prala

Kolo: - Pirovačko kolo i kolo Traulin

Voditelj: Silvijo Tomas

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „DUBRAVA KRAJ ŠIBENIKA“, DUBRAVA KRAJ ŠIBENIKA



Kako bi sačuvali svoje korijene, tradicijsku kulturu i običaje dubravskog kraja, od lipnja 2013. godine djeluje Kulturno-umjetničko društvo „Dubrava kraj Šibenika“.

Svoju tradicijsku kulturu i običaje su predstavili na Smotri folkloru „Na Neretvu misečina pala“ u Metkoviću, serijal HRT-a „Lijepom Našom“ u Šibeniku, 6. međunarodna smotra u Delnicama, Vinkovačke jeseni kao i niz drugih folklornih manifestacija na lokalnoj i županijskoj razini u suradnji s Turističkom zajednicom grada Šibenika i Županije.

Pojavom pandemije Covid 19 došlo je do osipanja članstva što je rezultiralo privremenim prestankom aktivnosti Društva.

Večeras će na Smotri izvesti:
- Pisme o Dubravi i iz Dubrave

Voditeljica: Edita Protega

HRVATSKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „NAPREDAK“, KNIN



Običaje i folklornu tradiciju Hrvata iz Srednje Bosne i plesove dinarskog plesnog područja čuva i njeguje Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“.

U društvu djeluje folklorna, pjevačka i dramska sekcija pa u proteklom razdoblju svoga rada i djelovanja bilježe brojne nastupe na lokalnoj i županijskoj razini kao i smotrama folkloru diljem Lijepe Naše i u susjednoj Bosni i Hercegovini.

Društvo je organizator smotre folkloru „Knin, 5. kolovoz“ kao velike gradske manifestacije. Predstava „Ajme meni, jadna ti sam“, dramska sekcija se uvrstila na državno natjecanje amaterskih društava koje organizira Hrvatski sabor kulture kao županijski predstavnici. Pjesmama i plesovima kao i glumom predstavljaju Grad Knin i Šibensko-kninsku županiju diljem Lijepe Naše kao i inozemstvu.

Ove godine na Smotri će izvesti:

- Dinarsko kolo s muško-ženskim nadpjevavanjem

Voditelj: Zoran Čavara

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO „KOLEDIŠĆE“, JEZERA



Tradicijsku baštinu otoka Murtera čuva i promiče Kulturno-umjetničko društvo „Koledišće“. Ime društva vezuje se uz stari jezerski trg gdje su se palili običajni ognji – kolede, plesalo, skupljalo i prolazili pirovnjaci – svatovi.

Svojim bogatim repertoarom predstavili su se gledateljstvu diljem Lijepe Naše – prestižne Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, međunarodna smotra folklor prezentirajući svoje starinske običaje, pjesmu i ples. Bilježe brojne nastupe i u Turskoj, Slovačkoj, Švicarskoj, Francuskoj, Sloveniji, Austriji i Italiji.

Za svoj etno film prikaza Jezerskog mornarskog bala, Društvo je dobilo priznanje Udruženja folklornih skupina Francuske na Međunarodnom festivalu folklornih filmova u Francuskoj. Koreografija voditelja Nenada Milina „Mladost lipa zabalat će moći – Od kola do promenade“ na Festivalu folklorne koreografije u HNG Split osvojila je 3. mjesto.

Na ovogodišnjoj Smotri izvest će: - Izbor iz plesova Jezerskog mornarskog bala

Pjesma: Vilo moja, brzo partit ću

Plesovi: U kolobar, Na četiri paša, Na dva paša, Polka pljeskalica i Balarin

Voditelj: Nenad Milin

Šibensko-kninska županija je ...

... jedan od najneobičnijih i ekološki najbolje očuvanih, gastronomski najbogatijih, ali još uvijek nedovoljno poznatih dijelova Hrvatske pa i Europe. Nalazi se u središnjem dijelu sjeverne Dalmacije, a obuhvaća najljepše hrvatske otoke, povijesno i zemljopisno najvrjedniji dio obale Jadrana te prostranu krševitu Zagoru. Zahvaljujući rijeci Krki koja protječe njenim središnjim dijelom, na jedinstven su način raznoliki krajolici povezani ne samo u osebujan spomenik prirode, nego i ukupne ljudske te hrvatske nacionalne povijesti.

... područje koje obuhvaća ukupnu površinu od 2.993,73 četvornih kilometara na kojoj u 5 gradova: Šibeniku, Kninu, Vodicama, Drnišu, Skradinu, te u 15 općina: Bilibice, Biskupija, Cijvljane, Ervenik, Kijevo, Kistanje, Murter, Pirovac, Primošten, Promina, Rogoznica, Ružić, Tisno, Tribunj i Unešić, prema popisu iz 2011. godine, živi 109.375 stanovnika. Prostor županije je duboko usječenim kanjonom rijeke Krke i Čikole, te Pukljanskim jezerom i Šibenskim kanalom fizički razdvojen na dva dijela.

... hidrološki bogata: rijeka Krka ima posebno značenje, kako zbog vodoopskrbe i hidroenergetskog potencijala, tako i zbog svoje prirodne i turističke atraktivnosti.

... prema zemljopisnom položaju predstavlja specifičnu i složenu prirodnu cjelinu, a prema reljefu, klimatskim, vegetacijskim, demografskim, socijalnim, kulturnim i gospodarskim obilježjima izdvajaju se otočko područje, zagorsko područje s Drnišom i Kninom i obalno područje s gradom Šibenikom kao gospodarskim, kulturnim i administrativnim središtem županije.



Znate li...

- da Šibensko-kninska županija ima 806 kilometara morske obale, 5 rijeka, 3 velika i 10 manjih jezera
- da je otok šibenskog akvatorija Krapanj najniže naseljeni otok na Jadranu
- da je Šibenik jedini samorodni hrvatski grad na obali Jadranskoga mora
- da je šibenska katedrala sv. Jakova građena 105 godina, od 1431. do 1536., isključivo od kamena, pretežito s otoka Korčule i Brača
- da je Šibenik prvi grad koji je za vladavine Mlečana kovao svoj novac
- da 28. kolovoza 1895. na Slapovima Krke pušten u rad jedan od prvih višefaznih elektroenergetskih sustava u svijetu
- da je jedno od najstarijih i još uvijek najomiljenijih jela na šibenskom području – slana srdela u maslinovu ulju
- da je od 19. do 28. srpnja 1958. u Šibeniku na Trgu Republike Hrvatske održan prvi Festival djeteta
- da je Knin bio prijestolnica hrvatskih kraljeva, a najveći procvat doživljava za vladavine kralja Zvonimira, od 1074. do 1088. godine te se po njemu zove i Zvonimirov grad
- da je u Otavicama uređen Zavičajni muzej koji ima stalnu postavu arheoloških nalaza, čak i iz vremena neolita, preko rimskog doba pa do dolaska Hrvata na ovo područje. U Muzeju se nalazi i zbirka Meštrovićevih radova te vrijedna etnografska zbirka
- da je Skradin gradić s mnogobrojnim tajnovitim kalama, bogate gastronomske ponude i čuvenog bijelog vina Debit, a skradinski akvatorij pogoduje uzgoju školjki i riba
- da je današnji grad Vodice ime dobio po obilju pitke vode kojom su se snabdijevali stanovnici okolnih područja
- da je tridesetih godina 20. stoljeća i sam Pariz pio vino i pjenušac iz šibenskih krajeva
- da Šibensko-kninska županija ima dva nacionalna parka – Krku i Kornate
- da se više od 50 posto ukupnog broja vezova svih marina na hrvatskom dijelu Jadrana nalazi u Šibensko-kninskoj županiji
- da su fritule i kroštule među najomiljenijim slasticama u šibenskom kraju, koje se za Božić nalaze na stolu gotovo svakog domaćinstva
- da Hrvatska nema niti jedan planinski vrh viši od 2000 metara, a najviši vrh (Dinara, 1831 metar) nalazi se na području Šibensko-kninske županije
- da je Murter najveće otočno naselje u Šibensko-kninskoj županiji
- da se u šibenskom zaleđu nalaze brojna arheološka nalazišta i povijesni lokaliteti koje vrijedi posjetiti
- da Morinjski zaljev, kojeg omeđuje šibensko Donje Polje i Jadrtovac, obiluje naslagama ljekovitog peloidnog mulja, najkvalitetnijeg u Hrvatskoj
- da Jakov Gotovac, hrvatski operni dirigent i skladatelj te autor prve opere „Ero s onoga svijeta“, svoje korijenje vuče s unešićkog područja

IZ PUČKOG KULTURNOG NASLJEĐA ŠIBENSKOG KRAJA

Narodna nošnja šibenskog kraja vrijedna je spomena i divljenja. Koliko god se trudili, nećete naći ni u dva susjedna mjesta istu nošnju, a ovdje posebno dolazi do izražaja individualna kreativnost.

Od detalja nošnje šibenskog kraja važno je istaknuti dobro poznatu i karakterističnu crvenkapu koju s ponosom stavljaju na glavu muškarci ovoga kraja. Crvenkapa, uz sve promjene svoga izgleda kroz povijest, vuče podrijetlo iz srednjeg vijeka, renesanse i uskočkih vremena.

Najstarija kapa bila je od crvene (tamnije) čoje s crnim tankim obrubom i crnim dugim ili kratkim resicama, ili malim „cufom“ na spoju crne rubne vrpce. S vremenom je kapa dobivala vezene detalje.

Karakteristika ženske narodne nošnje od Primoštena do Tribunja je suknja na poramenice, od mjesta do mjesta različitog tipa, dok mjesta na otoku Murteru i Pirovcu nose suknje na oplećak. Starija nošnja žena u zaleđu je bijela tkana oprava u kojoj je spojena suknja i košulja te tkana raznobojna pregača. Muškarci u primorju i na otocima nose svilene pojaseve, dok su pojasevi u zaleđu pleteni ili tkani vunom. Žene se često opasuju vunenom ili pamučnom tkanicom živih boja.

U dalekoj prošlosti žene ovoga kraja nosile su bijele rupce i pokrivače urešene šarenim i bijelim vezom ili čipkom. Danas dio žena nosi bijele čipkane rupce, a neke su ih zamijenile rupcima u crvenim ili tamnijim bojama s izgrađenim detaljima. U nekim mjestima i u gradu Šibeniku žene ne pokrivaju glavu, već nose po koji ures u kosi.



Šibenski botun

Šibenski botun je kroz povijest krasio muške narodne nošnje, a tijekom posljednjeg desetljeća prepoznat je kao originalni šibenski suvenir. Danas se Šibenski botun može kupiti u obliku naušnica, prstenja, privjesaka, igli za kravatu, broševa, ogrlica i sl. Botun ima oblik dviju polukugli spojenih u sredini, a iznutra je šupalj. S vanjske strane je ukrašen tankim srebrnim nitima i kuglicama.

Originalni botun je izrađen od srebra, točno u određenoj veličini, međutim danas ga možete pronaći i od zlata i od aluminija i to u više različitih veličina. Šibenski botun je prema ideji dizajnerice Franke Kujundžić izradio poznati filigran Ljazer Čivljak. Šibenski botun je 2007. Godine Hrvatska turistička zajednica proglasila najoriginalnijim hrvatskim suvenirom. Danas je Šibenski botun sastavni dio nošnji šibenskih klapa i folklornih grupa.



Šibenska kapa

Šibenska kapa jedan je od najprepoznatljivijih simbola našega grada. U posljednjem se stoljeću ustalila u narančastoj boji s dva niza crnih vezenih ukrasa. Šibenska kapa se može vidjeti u mnogim narodnim nošnjama Šibenika i šibenskog kraja. Danas, tradicija nošenja kape u svakodnevnom životu, polako izumire. Rijetko možemo susresti mlađeg muškarca s kapom na glavi, osim prilikom nekakve manifestacije, procesije...



Pučka materijalna kultura ovoga kraja odlikuje se i brojnim rukotvorinama, od kojih su neke i umjetnička djela, npr. brojni drveni predmeti za uporabu i ures, modeli brodova, vezene košulje (opleća), vezovi sa staklenim perlicama („ogrce“) na košuljama, „spare“ (okrugli podmetači na glavama žena, kad bi nosile teret na glavi), čipkane vrpce, tkanine od vune i pamuka (etno-eko skupina pri KUD-u „Koledišće“ Jezera).



Duž čitavog ovog kraja spomenici su pučkog graditeljstva u kamenu. Od starih kuća, crkvice, zavjetnih kapelica do kamenih suhozida, gomila, ograda, terasa, kojima se moramo diviti, jer je to spomenik radu dalmatinskog čovjeka.



Nakladnik:

ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA
Trg Pavla Šubića I. br. 2
22000 ŠIBENIK

Za nakladnika:

dr. sc. Marko Jelić

Pripremili i uredili:

Vinko Bulat
Krasnodar Petrović

Lektorica:

Gordana Kokić Badžim

Organizacijski odbor:

Agnesa Filipović Grčić
Vinko Bulat
Krasnodar Petrović
Danja Bujas
Anita Jurica

Prosudbeno povjerenstvo:

dr. sc. Jadran Kale
Marica Tadin, prof.
Nenad Milin

Tisak:

Educa Print Centar

Tiraž:

300 primjeraka

Pokrovitelj:

ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA



ŠIBENSKO-KNINSKA
ŽUPANIJA

Medijski pokrovitelji:

ŠIBENIK IN

Šibenski portal
Digitální knjižnica Šibenskoga



R⁰

RADIO ŠIBENIK

radio
DNIS